

Nostàlgia del futur

Un mes després que l'ex-comunista Kwasniewski guanyés les eleccions presidencials poloneses, el Partit Comunista de Guennadi Ziugànov s'ha imposat a les parlamentàries russes. Amb el 22% dels vots, el major partit de Rússia i hereu del PCUS obtindrà més del 40% dels 450 escons de la Cambra Baixa estatal.

La victòria de Ziugànov, però, no es traduirà en un canvi de rumb del govern que presideix Borís Ieltsin, perquè "en l'estructura de poder actual de Rússia, la Duma és un instrument totalment i absolutament decoratiu —diu Higinio Polo—. Malgrat això, ell creu que els resultats d'aquests comicis són molt importants, sobretot si s'interpreten com a primàries de les eleccions del 16 de juny de 1996 a la presidència del govern, ja que mostren que la població s'ha manifestat en una determinada direcció.

"És molt esperançador", afirma Polo. No sols pot suposar el retorn d'una forma comunista (que, això, ja ho veurem), sinó que sobretot expressa el rebuig a la política de Ieltsin a Rússia, que ha portat el capitalisme salvatge i la desigualtat i la delinqüència que pateixen els països occidentals, però corregida i augmentada."

En una situació de confusió en la qual també ha despuntat la temptació del nacionalisme encarnat pel Partit Liberal Democràtic de Vladímir Jirinovski, l'electorat rus ha apostat de nou pel socialisme, desenganyats del drama que ha suposat per ells aquests quatre anys des de la desaparició de l'URSS. "És important recordar que al 1991, amb la política de reforma, els van prometre que posarien fi a un suposat comunisme, a l'interior del qual hi havia molts oportunistes —puntualitza Polo—, que efectivament era un socialisme autoritari on no hi havia llibertats polítiques. Els van garantir la llibertat i la prosperitat. Però quina llibertat els ha donat Ieltsin? La llibertat de poder votar un parell de vegades, amb una constitució antedemocràtica, imposada després del bombardeig del Parlament ara fa dos anys, fet amb la benedicció d'Occident, i amb les màfies que impereixen per tot el país".

L'Occident capitalista ha guanyat la batalla de la propaganda. La població russa ha vist que tot allò que havien plantejat els ideòlegs d'una transició a l'economia de mercat, i que ells van creure, era mentida. Han rebutjat unes polítiques que els prometien l'extensió de la prosperitat occidental, la implantació d'un model que, segons Higinio Polo, és impossible estendre a tot el planeta: "Hi ha da-

**Higinio Polo,
professor
d'història
i membre
del comitè central
del PSUC, analitza
la victòria
comunista a les
eleccions russes,
fa balanç de
l'experiència dels
països socialistes
de l'est d'Europa
i demana
la reconstrucció
d'una esquerra
amb autèntica
ambició de
transformació
social.**

des molt significatives, com que el 20% de la població mundial consumim quasi el 75% de l'energia disponible". Ell opina que si es continua mantenint l'abisme que hi ha entre el nord i el sud, si els països capitalistes persisteixen en el vell mecanisme d'explotació i en la política de "rapinya", emportant-se la riquesa dels estats pobres, no podran canviar la seva sort. A la Federació Russa, l'intent s'ha traduït en una acumulació ferotge de capital a mans d'una minoria. En aquesta nova elit hi ha alguns que havien format part de l'antiga *nomenklatura* i que es van convertir en els principals beneficiaris de la privatització. Una situació que ha radicalitzat les condicions de vida i de treball de l'antiga Unió Soviètica.

Tot això ha provocat el retorn dels valors de l'esquerra. Higinio Polo creu que el vot comunista en aquestes eleccions no és només un vot de càstig per la crisi econòmica ni el resultat d'un sentiment de nostàlgia. "Hi ha una absoluta vigència dels valors del socialisme: de la fraternitat, de la llibertat, de la igualtat, de la propietat comuna,... però en un marc democràtic". Com a prova, el resultat del referèndum sobre la compra-venda de la terra celebrat el mateix diumenge 17 de desembre a Bashkortostan: el 80% dels habitants d'aquesta república, situada a la zona central de la Federació Russa, que van exercir el dret a vot, es van manifestar contra la propietat privada de la terra.

"Com diu Eduardo Galeano —continua Higinio Polo—, la gent que lluitem per una societat nova, si tenim alguna nostàlgia, és la del futur. Les coses que han passat no han passat en va, i aquí es tracta d'avançar i caminar en una altra direcció, on aquests valors siguin coses reals i no pura retòrica."

És per això que ell i molts dels seus camarades creuen que cal començar, urgentment, un debat profund, un procés de reflexió que renovi les aportacions de la sensibilitat comunista, en vistes al segle XXI. Una anàlisi ajornada des de l'enfonsament de la Unió Soviètica. "Una aposta que per exemple ja ha fet el PDS alemany". Higinio Polo creu que cal plantejar canvis profunds per reconstruir una esquerra amb autèntica ambició de transformació social, i que aquest debat ha de superar els marcs nacionals.

Sense parlar concretament de l'articulació d'un moviment comunista internacional, Polo aposta per un esforç conjunt de recerca, per la coordinació de projectes entre les esquerres europees —"que fins ara mantenen un diàleg molt precari"—, perquè malgrat les diferències, asse-

Higinio Polo pensa que el model occidental no és aplicable a tot el món. Aposta per "caminar cap a una societat nova, diferent, que no sigui injusta, de progrés".

L'eterna lluita de David contra Goliat

Després de la desfeta de l'imperi soviètic, no s'ha fet, ni a Catalunya, ni a Espanya, ni a Europa, un procés de reflexió entorn de la utilitat de les forces d'esquerra, de la seva reorganització, ni del seu paper històric. Un debat imprescindible, segons Higinio Polo, per poder continuar avançant en el camí cap a la consecució dels ideals socialistes. Un diàleg que a més, ha de començar a casa.

"Nosaltres pensem que Iniciativa per Catalunya aquí, i Izquierda Unida a la resta de l'estat, són instruments importantíssims per al combat polític, i fem una aposta decidida per això. Però els comunistes també tenim un paper a aportar, i ho volem fer. Al 1990 es van decidir una sèrie de coses que després, malauradament, s'han incomplert, i vam assistir a una hibernació del partit, no es convocaven els òrgans de govern i hom deixava morir el Partit Socialista Unificat de Catalunya per actuar exclusivament a través d'IC. Des d'aquí volem participar en la creació d'una aposta conjunta per il·lusionar la gent i canviar la societat, però mantenint el PSUC com a instrument d'organització dels comunistes catalans".

I des d'aquesta plataforma, Higinio Polo vol llençar un missatge de reunificació de les forces d'esquerra presents a la societat. "D'una esquerra renovada que fa plantejaments de veritat en el camí del canvi social, radicalment oposada als actuals partits socialistes occidentals, que estan totalment integrats en el sistema". Entre les seves propostes hi ha: "Europa ha de deixar de mirar-se el melic i veure els problemes que hi ha fora. Hem de posar l'accent en altres coses, per exemple hauríem de plantejar, encara que tingui costos electorals, la cessió de benestar cap a la resta del planeta".

V. A.

gura, persegueixen un objectiu comú: la societat sense classes.

Com són els partits comunistes que tornen?

"El de Polònia no és un partit comunista, és un partit d'esqueres d'orientació socialdemòcrata, amb un discurs confús. Com a Hongria, Romania o Lituània, on han fet una professió de fe de la confusió, es declaren d'esqueres però tenen un discurs contradictori. En canvi el partit de Ziugànov sí que és un partit comunista; tindran molts problemes, d'organització, econòmics, i relacionats amb el fet que no tenen els mitjans de comunicació a favor, però ja han fet un primer pas cap a les presidencials si és que s'arriben a celebrar. Hi ha, doncs, forces comunistes a Rússia, a Polònia —encara que difuses i no en el partit de Kwasniewski, l'actual president—, i a França, a Grècia, a Espanya, a Itàlia, a Portugal... en una situació d'agrupar forces i replantejar el camí que porta cap a una societat socialista. No és, però, el mateix partit comunista d'abans de la desfeta del 1989 —explica Polo—. La seva proposta, la que ha votat majoritàriament l'electorat rus, es basa en el manteniment dels ideals d'igualtat i de llibertat, el refús del totalitarisme, i l'aposta per la democràcia.

Virgínia Arqué